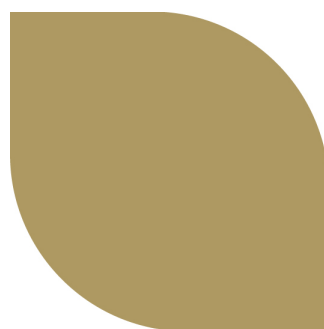

Särredovisning

Kommunalt avfall, 2023

Innehåll

UPPDRAG	1
Organisation	1
VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023	2
Årets viktigaste händelser	2
Mål och måluppfyllelse	2
Årets resultat.....	3
Taxans utveckling	4
Framtiden	4
RESULTATRÄKNING.....	5
BALANSRÄKNING.....	6
REDOVISNINGSPRINCIPER & NOTER.....	7
Redovisningsprinciper	7
Noter	8
VERKSAMHETSMÅTT	11

UPPDRAG

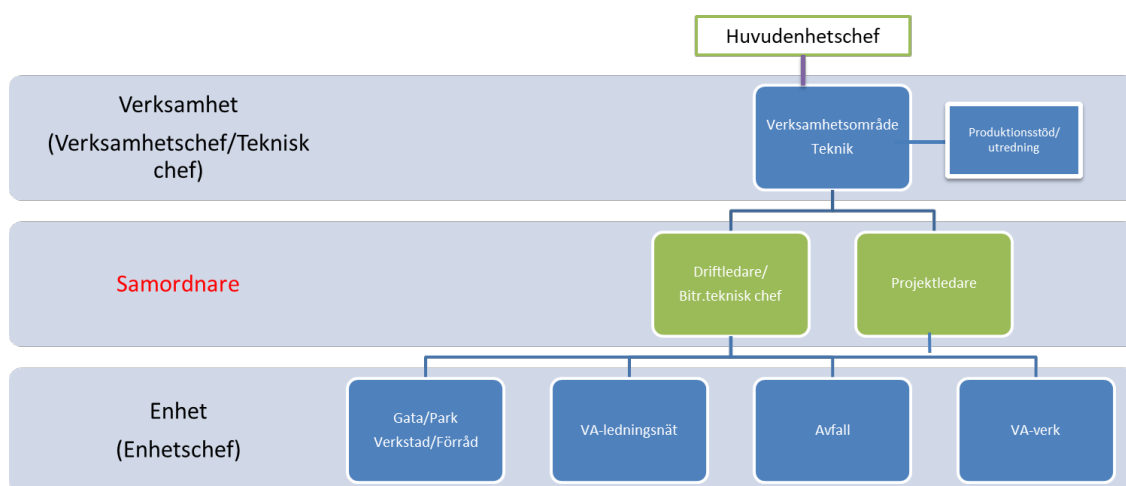
Sollefteå kommuns avfallsenhet ansvarar för kommunens hämtning och omhändertagande av kommunalt avfall. I begreppet kommunalt avfall inräknas även slam från enskilda avloppsanläggningar. Kommunen har likaså ansvar för hämtning av så kallat därmed jämförligt avfall, det vill säga avfall som liknar kommunalt avfall men som uppstår i verksamheter. Kommunen ansvarar inte för insamling av verksamhetsavfall. Kommunen har en lagstadgad skyldighet att ta hand om kommunalt avfall. Det regleras i miljöbalkens (1998:808) kapitel 15 om avfall samt i avfallsförordningen (2001:927). Insamling av hushållens kärlavfall och slam utförs av upphandlade entreprenörer. Insamlat kärlavfall fraktas till Rödsta återvinningscentral för omlastning varefter det transporteras till Korsta förbränningsanläggning i Sundsvall. Det insamlade slammet transporteras till kommunens slamlaguner för avvattning.

Sedan 2022 har kommunen ansvaret för insamling av returpapper (tidningar) och materialåtervinning av detta sedan regeringen beslutat att ta bort producentansvaret.

Kommunen har tre återvinningscentraler; Rödsta, Ramsele och Edsbacken, där hushållen kan lämna sitt grovavfall och el-avfall. Vad gäller farligt avfall samlas detta in på fem miljöstationer runt om i kommunen. Vidare hämtar vi även grovavfall vid fastighet två gånger om året. Kommunen finansierar kostnaderna för avfallsverksamheten via taxa för avfall och slam och det är kommunfullmäktige som fastställer taxan.

Organisation

VA-verksamheten är en affärsverksamhet inom kommunens tekniska enhet. Enheten har även ansvar för all verksamhet inom Gata/park och Avfall. Bilden nedan är ett organisationsschema över hela Tekniska enheten. Under hösten 2023 har en utredning genomfört gällande produktionsstöd/utredning som fr.o.m. 2024 kommer bilda en egen enhet.

Organisationsschema Tekniska enheten

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

Årets viktigaste händelser

Avfallsverksamheten har under 2023 fortsatt arbetet med omställningen inför utsortering av matavfall. Beslut har fattats om en helt ny taxekonstruktion och avfallsföreskrifterna har setts över och anpassats inför omställningen. Upphandlingar och avtal har tecknats inom en mängd olika områden, bland annat avseende omhändertagandet av matavfallet som kommer ske av HEMAB samt insamling av hushållsavfall. Vad gäller insamlingen så fortsätter nuvarande entreprenör vilket i vissa avseenden förenklar övergången. Kommunen kommer fr.o.m. Q2 2024 påbörja denna utsortering och insamling. Införande sker i två steg under året. Det är en historisk omställning som påverkar i stort sett varenda kommuninvånare och ger självklart mycket upphov till frågor. Det goda samarbetet med kommunens medborgarservice har varit värdefullt då det kommer till att ta emot och ge svar på de många frågor som dyker upp både hos den enskilde fastighetsägaren såväl som hos olika verksamheter och bostadsbolag.

Under året har även mycket arbete skett med frågor kopplade till att kommunen ska överta insamlingsansvaret för förpackningar fr.o.m. 2024. Inledningsvis kommer dagens system med ÅVS:er fortsätta och fastighetsnära insamling (FNI) ska enligt lag införas senast 2027. Auktorisation har skett av ett flertal företag som ska svara för insamling av olika slag.

Tillsammans med VA-verksamheten har beslut fattats för omhändertagande av slam från enskilda brunnar. Slammet kommer omhändertas i avloppsreningsverken vilket innebär att på sikt kommer slamlagunerna att avvecklas.

En stor omställning som verksamheten kommer påverkas av är fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper som producenterna enligt lag ska genomföra men som regeringen nu beslutat ska utföras av kommunerna. Vi kan konstatera att det därmed blir två större omställningar i vår kommun. Den vi själv redan planerar för fullt gällande matavfall och den som kommer gällande förpackningar. Oavsett införendetid så är det positivt för kommunen och våra kunder då det idag slängs mycket avfall i hushållssoporna som inte är kommunens ansvar utan producenternas. Den förflyttningen från kommunen till producenterna är bra på sikt och bör ge sänkta kostnader. Kommunerna kommer ersättas för arbetet enligt en ersättningsmodell som Naturvårdsverket tagit fram. Det finns dock oklarheter om full täckning kommer ges. Själva övertagandet sker 1 januari 2024. Återvinningsstationerna kommer fortsatt användas men senast 2027 ska fastighetsnära insamling av förpackningar vara utbyggt.

Mål och måluppfyllelse

Överlag ger våra medborgare och besökare höga betyg för avfallsverksamheten inom kommunen. Enkäten ”Kritik på teknik” är den största i landet inom kommunal teknisk verksamhet och den nyttjas i verksamheten för att kontinuerligt utveckla och förbättra. I avfallsplanens handlingsprogram för åren 2018–2025 finns ytterligare mål kopplat till undersökningen. Under 2022 genomfördes enkäten och flera goda betyg uppnåddes. Hushållens betyg på hämtning av avfallet fick högst betyg i hela landet! Även betyget från kunderna om återvinningscentralerna fick höga betyg.

Mål	Hur mäta?	Måluppfyllelse, mätning 2016	Måluppfyllelse, mätning 2019	Måluppfyllelse mätning 2022
Andel av hushåll i villa som är nöjda med hämtning av kommunalt avfall ska vara minst lika hög vid kommande mätningar	Enkät vart 3:e år	92 %	94%	93%
Andel hushåll som bor i flerbostadshus som är nöjda med hämtning av kommunalt avfall ska öka med två procentenheter per mätning fram till år 2025.	Enkät vart 3:e år	77 %	71%	85%
Andel nöjda besökande vid återvinningscentral ska öka med tre procentenheter per mätning fram till år 2025.	Enkät vart 3:e år	78 %	79%	82%
Andel personer som tycker sig tillräckligt informerade var de ska lämna sitt farliga avfall ska öka med tre procentenheter per mätning fram till år 2025.	Enkät vart 3:e år	77 %	79%	78%
Andel personer som tycker sig tillräckligt informerade hur de ska sortera sitt avfall ska öka med två procentenheter per mätning fram till år 2025.	Enkät vart 3:e år	84 %	81%	83%

Ny mätning är planerad till 2025

Årets resultat

Här följer en kort redogörelse för 2023 års resultat. Inom parentes redovisas motsvarande siffror för 2022. Kommunalt avfalls resultat, efter reglering, blev 0 tkr (0). Före reglering mot skuld till abonnenter redovisas en nettokostnad om 1 592 tkr (405).

Jämfört med budget gjordes en positiv budgetavvikelse, före reglering, om 905 tkr. Huvudorsaken till den positiva avvikelsen är en ändrad bedömning av intäkter från skrotförsäljning, som nu räknas av mot Kommunalt avfalls del av kostnaderna för Verksamhetsavfall. Av tidigare års överskott återställdes 1 592 tkr genom att kostnaderna översteg intäkterna.

Årets investeringar uppgick till 2 282 tkr (0), inom Kommunalt avfall och kom främst ifrån arbete med en matavfallsficka men också från en personalbod vid Edsbackens ÅVC.

Taxans utveckling

Renhållningstaxan höjdes med 5% (0 %) för 2023 och vid årets ingång fanns 2 497 tkr av gamla överuttag kvar att återställa. Vid årets slut såg den kvarvarande skulden ut som följer:

2017: 119 tkr (1 711)

2021: 786 tkr (786)

Totalt: 905 tkr (2 497)

Från och med 2024 införs en så kallad övergångstaxa som löper till och med att matavfallsinsamling påbörjas, vilket sker i två etapper, sommar och höst. Övergångstaxan innebär en höjning med 15 % exklusive slam jämfört med 2023 års nivå. Den stora höjningen beror dels på den kraftiga inflationen dels på att övergången till matavfallsinsamling innebär ökade kostnader. Efter övergången skett kommer en helt ny taxekonstruktion att träda i kraft. Kvarvarande skuld till avfallsabonenterna väntas återställas inom de närmaste åren genom att intäkterna understiger kostnaderna.

Framtiden

Det är ett flertal mycket stora förändringar på gång inom avfallsverksamheten som kommer kräva mycket planering, stora informationsinsatser samt investeringar. Den största förändringen handlar om förordningen om matavfallsinsamling från och med 2024. Den säger att kommunen ska tillhandahålla ett system för insamling (utsortering) av matavfall från hushåll. Kravet gäller nu även verksamheter. Kommunen påbörjar detta under Q2 2024 för samtliga hushåll och verksamheter enligt nu gällande lagstiftning.

Det har även fattats ett regeringsbeslut om att kommunen ska överta ansvaret för att samla in förpackningar fastighetsnära. I grunden ett välkommet beslut då bättre möjligheter att sortera ges direkt vid fastighet och inte vid återvinningsstationerna. Därmed förväntas mängden restavfall minska. Dock kvarstår producentansvaret och därmed ersätts kommunerna för kostnader. Ersättningsmodellen är ännu inte fastställd och här är det viktigt att bevaka detta så att inte kunderna drabbas av kostnader likt det som skedde då kommunerna fick ansvaret för insamling av tidningar. Fastighetsnära insamling ska ske 2027 och fram tills dess sker insamlingen som idag med återvinningsstationer runt om i kommunen.

Vi kan konstatera att det därmed blir två större omställningar i vår kommun under en väldigt kort införandeperiod. Oavsett införandetid så är det positivt för kommunen och våra kunder då det idag slängs mycket avfall i hushållssoporna som inte är kommunens ansvar utan producenternas. Den förflyttningen från kommunen till producenterna är bra på sikt och bör ge sänkta kostnader.

Vad gäller sluttäckning återstår en etapp på Rödsta, en etapp på Edsbacken (delvis påbörjad) samt hela deponin i Ramsele. Under 2023 har inga täckningar skett. Planen är att täckning på Edsbacken (Junsele) ska kunna utföras under 2024. Detta har utretts under året och kommer att upphandlas under våren 2024. Bygghandlingar finns framtagna för projektet.

Avslutningsvis bör nämnas det arbete som pågår tillsammans med VA-enheten för att finna lösningar på avsättningen av slam från enskilda brunnar. Det används idag som material till sluttäckning men när detta är klart måste slammet tas om hand på annat sätt. Här finns även EU-direktiv samt nationella utredningar som kommer styra hur detta ska ske.

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr

	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	26 161	24 387
Verksamhetens kostnader	2	-26 041	-24 241
Avskrivningar	3	-110	-135
Verksamhetens nettokostnader		11	11
Skatteintäkter		0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0
Verksamhetens resultat		11	11
Finansiella intäkter		0	0
Finansiella kostnader	4	-11	-11
Resultat efter finansiella poster		0	0
Extraordinära intäkter		0	0
Extraordinära kostnader		0	0
Årets resultat		0	0

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

	Not	2023	2022
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	5	3 124	951
Maskiner & inventarier	6	104	123
Summa anläggningstillgångar		3 228	1 074
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	7	3 097	2 031
Kassa & bank		3 491	3 927
Summa omsättningstillgångar		6 587	5 958
SUMMA TILLGÅNGAR		9 815	7 032
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER			
Eget kapital		0	0
Avsättningar		0	0
Skulder			
Långfristiga skulder	8	4 133	3 572
Kortfristiga skulder	9	5 682	3 461
Summa Skulder		9 815	7 032
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER OCH SKULDER		9 815	7 032

REDOVISNINGSPRINCIPER & NOTER

Hela bokslutet ingår i kommunens totala bokslut. Detta är särredovisningen av Kommunalt avfall, tidigare kallat Hushållsavfall.

Redovisningsprinciper

- Verksamhetens resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning, RKR.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.
- Kostnader som varit gemensamma med andra verksamheter har fördelats så som i tabellen på nästa sida.
- Kommunalt avfall lyder under självkostnadsprincipen och eventuellt över- eller underuttag ska återföras till abonnenterna. I verksamhetsberättelsen redogörs för planen att återställa det aktuella överuttaget. De ackumulerade överuttagen finns redovisade som en långfristig skuld och är specificerade i not.

Fördelning av kostnader som varit gemensamma med andra verksamheter

Kostnad	Fördelningsnyckel	Motiv
Ekonomiavdelning	Beräknad kostnad kravverksamhet	Specifik arbetsuppgift.
Administrativ avdelning	Fördelning efter beräknad tidsåtgång.	Matrisorganisation där personal och kringkostnader bokförs centralt och fördelas till förvaltningens alla verksamheter.
Särskilda serviceenheter	Fördelning efter redovisad tidsåtgång. Timkostnaden beräknas preliminärt i budget och justeras efter bokslut till faktisk självkostnad för avdelningen.	Matrisorganisation där personal och kringkostnader bokförs centralt och fördelas till förvaltningens alla verksamheter.
Datakostnader	IT-enhetens taxa.	Fördelas till alla verksamheter.
Renhållningsavgifter	Renhållningstaxa	Av kommunfullmäktige beslutad taxa.
Tippavgifter avloppsslam	Deponitaxa	Fastställd deponitaxa.
Pensionskostnader	Påslag på lön	Fördelas till alla verksamheter.
Intäkter från mottagning våtslam	Renhållningstaxa	Av kommunfullmäktige beslutad taxa.
Kostnader Rödsta ÅVC samt övriga indirekta kostnader Avfall (både Kommunalt avfall och Verksamhetsavfall), med avdrag för skrotintäkter.	Schablon utifrån verkliga avfallsmängder. För 2023 användes 50 % Kommunalt avfall och 50 % Verksamhetsavfall	Detta är nödvändigt för att kunna särskilja Kommunalt avfall från Verksamhetsavfall. För 2023 är Kommunalt avfalls del 4 918 (5 119) tkr.

Noter

Belopp i tkr

Not 1 Verksamhetens intäkter	2023	2022
Taxeintäkter	23 927	22 501
Övriga externa intäkter	83	806
Interna intäkter	560	676
Över-/ underuttag intäkter	1 592	405
Summa	26 161	24 387

Not 2 Verksamhetens kostnader	2023	2022
Material	-514	-471
Personalkostnader	-1 848	-1 620
Externt köpta tjänster	-18 295	-16 705
Från kommunen fördelade kostnader*	-5 383	-5 446
Summa	-26 041	-24 241

*Kostnader fördelade enligt redovisningsprinciperna på föregående sida.

Not 3 Avskrivning och nedskrivning

Avskrivningstider per anläggningstyp	År	Procent
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15-33	3-7%
Maskiner och inventarier	5-10	10-20%

Årets avskrivning per anläggningstyp	2023	2022
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	-110	-115
Maskiner och inventarier	0	-20
Summa	-110	-135

Not 4 Finansiella kostnader	2023	2022
Ränta kommunlån	-11	-11
Summa	-11	-11

Not 5 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2023	2022
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärden	9 530	9 530
Inköp	2 282	0
Försäljningar/utrangeringar/omklassificering	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	11 812	9 530
Akkumulerade avskrivningar enligt plan		
Ingående avskrivningar enligt plan	-8 579	-8 464
Försäljningar/utrangeringar/omklassificering	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	-110	-115
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-8 688	-8 579
Utgående planenligt restvärde	3 124	951

Not 6 Maskiner och inventarier	2023	2022
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärden	290	290
Inköp	0	0
Försäljningar/utrangeringar/omklassificering	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	290	290
Akkumulerade avskrivningar enligt plan		
Ingående avskrivningar enligt plan	-166	-146
Försäljningar/utrangeringar/omklassificering	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	-19	-20
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-185	-166
Utgående planenligt restvärde	104	123

Not 7 Kortfristiga fordringar	2023	2022
Kundfordringar	1 373	1 399
Ingående mervärdesskatt på leverantörsskulder	778	632
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	945	0
Summa	3 097	2 031

Not 8 Långfristiga skulder	2023	2022
Kommunlån*	3 228	1 074
Överuttag 2017	119	1 711
Överuttag 2021	786	786
Summa skuld till renhållningskollektivet	905	2 497
Summa	4 133	3 572

**Avser Kommunalt avfalls del av kommunens lån. Detta är framräknat som verksamhetens restvärde på de materiella anläggningstillgångarna.*

Not 9 Kortfristiga skulder	2023	2022
Leverantörsskulder	3 890	3 162
Utgående mervärdesskatt på kundfordringar	275	280
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 517	19
Summa	5 682	3 461

VERKSAMHETSMÅTT

Kunder	2023	2022	2021	Enhet
Vanligaste avgift en- och tvåfamiljshus	2571	2 130	2 130	kr/år
Pris "Nils Holgersson" lägenhet	33	32	32	kr/m ²
Vanligaste avgift fritidshus	1025	977	977	kr/år

Insamling - generellt	2023	2022	2021	Enhet
Mängd insamlat farligt avfall	7,3	6,3	6,1	kg/person
Mängd insamlat kommunalt avfall, totalt inkl. trädgårdsavfall	426	457	482	kg/person
Mängd insamlat mat- och restavfall	240	212	223	kg/person
Mängd insamlat grovavfall	100	150	159	kg/person
Mängd insamlade förpackningar och returpapper	47	49	69	kg/person

Återvinning behandling	2023	2022	2021	Enhet
Mängd kommunalt avfall till förbränning med energiåtervinning	325	312	328	kg/person
Mängd mat- och trädgårdsavfall till central biologisk behandling	6,8	18	10,7	kg/person
Mängd matavfall som hemkomposteras eller lämnas via avfallskvarnar till avlopp	0,28	0,2	0,2	kg/person
Mängd kommunalt avfall insamlat ämnat för materialåtervinning	79	113	122	kg/person
Andel av uppkommet matavfall som går till biologisk behandling	0,35	0,23	0,22	%
Andel kommunalt avfall insamlat för materialåtervinning, inklusive biologisk behandling	20	29	28	%
Andel kommunalt avfall insamlat för materialåtervinning, exklusive biologisk behandling och konstruktionsmaterial	18,6	25	25	%

Bortskaffande deponering	2023	2022	2021	Enhet
Mängd kommunalt avfall till deponering	6,3	12,1	11,9	kg/person

Ekonomi exkl. slam o.d.	2023	2022	2021	Enhet
Totala kostnader hushållsavfall exkl. slam	1096	1 050	1 023	kr/person
Årskostnad service- och administration exkl. slam	507	511	484	kr/person
Årskostnad insamling mat- och restavfall	310	296	254	kr/person
Årskostnad förbränning inkl. fjärrtransport av restavfall	247	244	243	kr/person
Årskostnad övriga kostnader inom kommunala ansvaret	32	-	41	kr/person

Medarbetare	2023	2022	2021	Enhet
Antal anställda	0,53	0,37	0,29	st/1000 person
Medelålder	-	40	48	År

Miljöbokslut	2023	2022	2021	Enhet
Mängd kommunalt avfall till deponering	6,3	12,1	11,9	kg/person
Andel förnybara drivmedel - Insamling mat- och restavfall	0	0	0	%

